

Бекитем

Мектеп директору:

Иманбетова Г.Ш

« 16 » Анвар 2023 ж

Кубанычбек Мамытов атындағы №29 Чоң-Тоғузбай жалпы орто билим берүү мектебинин окутууга жана окуучулардын жетишүүсүн баалоого карата талаптар

Педагогикалык методдорду, билим берүүнүн формаларын, технологияларын баалоо жана түзөтүү үчүн окуучулар менен үзгүлтүксүз өз ара байланышта болот.

Ар бир окуучунун жөндөмүнө жана талабына шайкеш келе турган билим берүү стратегиясын практикалоодо жана жаңы ыкмалардын негизинде окутулууда

Топко бөлүү

Тест жүргүзүү(таркатма онлайн)

Жупта иштөө

Жекече иштөө

Карточка менен иштөө иш аракеттери жүргүзүлөт

Моделдештирүүнү сабакта пайдалануу

МКТ пайдалана билүү.

Үзгүлтүксүз өз ара байланыштын инструменти:

Жазуу түрүндөгү

Байкоо жүргүзүү

Фронталдык сурамжылоо

Суроо – жооп

Баалоочу адамдардын окуучунун билимин текшерүүнүн методдоруна ээ болушу жана бул тармакта квалификациясын дайыма жогорулатуу негизги орунда турат.

Баалоо жол-жоболорунун жеңилдетүүчү жагдайларын жана баалоонун натыйжасын апелляциялоонун расмий жол жобосун караган объективдүүлүгүн жана ачык-айкындыгын камсыздоо.

Окуучулардын окуу жана таанып-билүү ишмердигине байкоо жүргүзүүдө, ошондой эле билим берүүнүн сапатын жакшыртуу максатында алган билимдерин баалоодо окуучунун материалды өздөштүрүү деңгээлине көңүл бурулат.

Ар бир предметтин өзгөчөлүктөрүнө ылайык баалоо критерийлеринин негизинде окуучулардын билими бааланат.

Пайдаланылган баалоо жол-жобосу болуучу текшерүүлөрдүн түрлөрү (экзамендер, тестирлөө ,суроо-жооп, мүнөзүндөгү текшерүү,текшерүү иштери,окугандарга карата талаптар, алардын билимин баалоонун мамлекеттик стандартка ылайык колдонулуучу чен өлчөмдөрү боюнча окуучуларга толук маалымдоо: Окуучулардын алган билимдерин баалоонун баскычтары:

Тест аркылуу баалоодо бланктык (кагаз жүзүндө)тест жанаонлайн тест колдонулат.

Тест өткөрүүдө эң кыска убакыттын ичинде текшерип жана жыйынтыгы ачык айкын дароо маалымдалат.

Табийгый -математикалык багыттагы сабактарда окуучулардын эсептерди чыгара билүүсү, формулаларды өздөштүрүүсү, логикалык тапшырмаларды аткара билүүсү, турмуш менен байланыштыруучу багыттагы тапшырмалардын болуусу менен бааланат.

Кыргыз тили сабактарында :

- Окуп түшүнүү, лексика-грамматикалык, окуу, жазуу жана сүйлөөсү боюнча баалоо жүргүзүлөт.

--Окуп түшүнүү. Окуп түшүнүү менен окулган тексттен тест тапшыруучунун канчалык деңгээлде:

-- чакан тексттен керектүү маалыматты алуусу;

-- окулган тексттин негизиндеги тесттик жана суроо-жооп иретиндеги суроолорго жооп берүү;

-окулган тексттин негизги мазмунун (окуганын жалпылоочу сүйлөмдүн бирине байланыштыруу), анын ички тексттин түшүнүп жана андан жыйынтык чыгара билери текшерилет.

--лексика-грамматикалык-орфографиялык, пунктуациялык каталарды кетирүүсү бааланат.

-окууда мазмуну боюнча окшош чакан тексттердин негизги жана кошумча маалыматтын түшүнүүсү бааланат.

--жазуу иштеринде сүйлөмдөрдүн грамматикалык жактан тууралыгы, оюн, мазмунун ыраттуу жаза алуу дил баян аркылуу баалоо -берилген ойго макул болуу же аны жокко чыгаруу жана жооптуу орунду далилдер жана мисалдар менен бекемдөө.

--сүйлөө- оозеки баарлашуу аркылуу ишке ашуучу (угуп түшүнүү менен бирге) сүйлөөнүн натыйжалуу түрү. Сүйлөөнүн мазмуну болуп ойду оозеки түрдө билдирүү эсептелет.

Сүйлөөнүн натыйжасы болуп сөздүн айтылышы (тест), ал эми сүйлөөнүн бирдиги катары тилдик аракет белгиленет.

Окуучулардын билимдерин баалоодо баалардын ачыктыгы жана ар бир окуучуга кетирген каталарынын көлөмү маалымдалат.

Азыркы учур талабына ылайык, мамлекеттик билим берүү стандартынын негизинде мектепте окуучуларга билим берүүдөгү негизги принцип балдардын ички жан дүйнөсүнө, алардын кызыгуусуна жана алардын талабына ылайык окуучулардын ар тараптуу өнүгүүсүнө багыт берүү жана окутуу.

Мектептеги билим берүү инсандын коомдо активдүү иштеши жетиштүү болгон, өз баскычтарына шайкеш келгидей билимин жана практикалык алуусу менен өсүп-жетилүүсүн камсыз кылып, кесип жана квалификация алышына база катары кызмат кылат.

Орто жалпы билим берүү кесиптик орто же кесиптик жогорку билим берүү программалары боюнча окууну улантууга зарыл болгон инсандын негизги теориялык

даярдыгын, билим алып жаткандардын таламдары жана жөндөмдүүлүктөрү боюнча окуучуларды окутуунун күтүлгөн натыйжаларына жетишүүсүнүн багыттары:

- Окуучунун окуудагы жетишкендиктери жалпы билим берүү даярдыгынын деңгээлинин талаптарына дал келишине байкоо жүргүзүлөт.
- 9-11-класстарда мамлекеттик жыйынтыктоочу экзамендери өткөрүлөт.
- Ар кандай баалама талдоо мониторингдеринен өтүшөт.
- Чейректик баалоо жүргүзүлөт.
- Ай сайын баалоо жүргүзүлөт.
- Улуттук тестирлөө борборунун тестинен өтүшөт (9-11-класстар негизги тесттен жакшы баа алгандар каалоосу менен оозеки экзаменден бошотулат)

Баалоо критерийлеринин сабакта колдонулушу

Мектепте мамлекеттик билим берүү стандартынын, т.а. предметтик стандартка ылайык окуучуларга билим берүүдө баалоонун бардык түрлөрүндө окуучулардын иштерин баалоону уюштуруу үчүн кылдат, жакшы иштелип чыккан критерийлердин негизинде

баалоо жүргүзүлөт. Критерийдин негизинде жүргүзүлгөн баалоо бул процесстин жалпыга айкын жана түшүнүктүү болушуна шарт түзөт. Ошол себептүү мектепте ар бир предметтик мугалим тарабынан баалоонун калыс жүргүзүлүшү үчүн жана окуучуларды өздөрүнүн алган бааларына ынанып кийинки сабакта жакшы жооп берүүсүнө өбөлгө түзүшүнө багыт бере алган баалоо критерийлери иштелип чыккан. Баалоо критерийлерин иштеп чыгуу жана сабактын баалоо критерийинин колдонулушу ар бир сабакта: кыргыз тил, кыргыз адабият, орус тили, орус адабияты, математика, негизги ресурстардын бири болуп саналат. Окуучуларга критерийдин тааныш болушу керек, же башкача айтканда критерийлерди мугалим өз окуучулар менен биргеликте түзүп чыгып башкача айтканда аны талкуулап чыгууга аракет кылышат. Анткени, критерийди окуучулар менен бирге иштеп чыкканда, алардын окуучулардын, баалоого болгон мамилеси жакшырат. Критерийде окуучулар менен бирге иштеп чыгууда теманы окуп үйрөнө баштаганда анын максатын так түшүндүрүү менен ар бир окуучунун натыйжалуу деп саналган баалоосун бир эки критерийин жазуусу сүнүш кылынат, окуучулар сунуштаган критерийди тактап сөссүз жазып коюу менен критерийлерди маанилик даражасына карата, жайгаштырылып жазылат. Критерийлерди окуучулардын баардыгы түшүнгөндүгүн текшерип чыгуу менен окуучулар менен талкуулаганда критерийлердин эң маанилүүсү тандалып жазылат. Баалоо критерийлерин канчалык так чечмеленип берилсе окуучулар тапшырманы ийгиликтүү аткарыш үчүн эмне кылуу керек экендигин ошончолук жакшы түшүнүшөт. Окуучуларды критерийлер менен тапшырмаларды аткараардын алдында дагы бир жолу тааныштырып чыгуу маанилүү. Баалоо критерийлерди доскада дайыма илинип турганы жакшы. Сабакта критерийлер өтө так иштелип

чыкканы жакшы натыйжа бере тургандыгы мугалимдин сабагына катышкан учурда да баса белгиленип, сабакта дайыма баалоо критерийлеринин болушу негизги талаптардын бири экендиги белгиленип көрсөтмө берилет ошондуктан ар бир сабакта критерийдин илинип турганы же окуучулардын көз алдында болгону жакшы экендигине көңүл бурулат. Предметтик мугалимдер баалоо критерийлерин түзүүдө жалпы предметтик билим сапатын чейректик, жылдык же планга ылайык ай боюнча же белгилүү бир бөлүм боюнча түзүшөт. Мисалга алсак, математика предметинде текшерүү иштери боюнча же оозеки суроолорду берүү аркылуу баалоо критерийлерин түзө алышат.

Математика сабагында текшерүү иштерди жана өз алдынча иштерди баалоо критерийлери

“5” деген баа коюлат, эгерде окуучу:

- ❖ Тапшырманы толугу менен аткарса
- ❖ Логикалык ой жүгүртүүдө жана чечимди негиздөөдө каталарды жана жетишпегендиктер болбосо;
- ❖ Чыгарылышта математикалык каталар жок (бир ката бар болушу мүмкүн материалды билбегенден же түшүнбөгөндөн эмес)

“4” деген баа коюлат, эгерде окуучу:

- ❖ Эгерде окуучу тапшырманы толугу менен аткарса, бирок чечимдердин кадамдарынын негиздөөлөрү жетиштүү эмес;
- ❖ Сүрөттөрдө чиймелерде эки же үч жетишсиздик каталар бар болсо.

“3” деген баа коюлат, эгерде окуучу:

- ❖ Бирден көп ката кетирсе;
- ❖ Чиймелерден, сүрөттөрдөн үч же төрт жетишсиздик бар болсо;
- ❖ Текшерилип жаткан тема боюнча милдеттүү билгичтерге ээ болсо

“2” деген баа коюлат, эгерде окуучу:

- ❖ Берилген тема боюнча милдеттүү билгичтерге ээ болгонун көрсөтпөсө;
- ❖ Жеткиликтүү каталарды кетирсе ;

Математика сабагында оозеки жоопторду баалоо критерийлери

“5” деген баа коюлат, эгерде окуучу:

- ❖ Китепте жана программада каралган көлөмдө материалдардын мазмунун толугу менен түшүндүрүп айтып бере алса;
- ❖ Белгилүү логикалык ырааттуулукта математикалык терминология жана символиканы так пайдалануу менен сабаттуу айта алса;
- ❖ Жоопторго жардам берүүчү сүрөттөрдү чиймелерди графиктерди туура аткарса ;

- ❖ Жалпылоо жана тыянак чыгаруу белгилүү фактыларга таянса , окуу китенбиндеги мисалдар гана тастыкталбастан кошумча адабияттан , айлана -чөйрөдөгү жекече байкоо жүргүзүүнүн негизинде дагы тастыктаса;
- ❖ Негизгисин башкасынан бөлүп караса ;
- ❖ Өзүнчө фактыларды жалпылоордон айырмалай билүүнү көрсөтсө ;
- ❖ Кошумча суроолорго жооп берүүдө 1-2 так эместикти кетирсе ;
- ❖ Мугалимдин эскертүүсүнөн кийин каталарды жеңил оңдоп айта алса ;

“4” деген баа коюлат, эгерде окуучу :

- ❖ Негизги материалды , ошондой эле орчундуу маалыматтарды билүүдө “5” деген баа алгандай өздөштүрсө, бирок материалды түшүндүрүп берүү ыкмаларында жана мазмунунда кээ бир кемчиликтерди кетирсе .

“3” деген баа коюлат, эгерде окуучу:

- ❖ Мектеп программасынын чегинде негизги материалга тиешелүү жеткиликтүү терең билимдери бар болсо;
- ❖ Материалдын мазмунун терең чече албаса;
- ❖ Программанын башка суроолору боюнча каталарды кетирсе.
- ❖ Өзү кошумча суроолорго жооп берүү менен оңдой алса.

“2” деген баа коюлат, эгерде окуучу:

- ❖ Берген жообу, кетирген каталары жогоруда коюлган талаптарды канааттандырбаса;
- ❖ Жыйынтыгында одоно каталар фактылык материал жөнүндө начар билим түүлүлүү күбөлөндүрсө;
- ❖ Кошумча суроолорго дагы жооп бере албаса

Музыка сабагы боюнча баалоо критерийи

“5” деген баа окуучунун төмөнкүдөй жетишкендиктери үчүн коюлат:

- ❖ Эгер окуучу музыкалык чыгармага байланыштуу өзүнүн эмоциялык абалында мүнөздөй алса;
- ❖ Уккан чыгарма боюнча баа берүүчүлүк ой-пикир айтса, пикир анын музыкалык образына шайкеш келсе;
- ❖ Окуучу суроолорго жооп берүүдө музыкалык терминдерди пайдаланса;
- ❖ Чыгарманы, анын авторун атаса, анын формасын , жанрын ж.б. мүнөздүү белгилерин аныктаса.

“4” деген баа төмөнкү үчурларда коюлат:

- ❖ Эгер жообунда чыгарманын мазмунун бузбай турган анча олуттуу эмес каталарга жол берсе;

- ❖ Окуучу өз жообунда айрым музыкалык терминдерди талапка ылайык түрдө колдонсо;
- ❖ Жөнөкөй музыкалык түшүнүктөрдү айтып бере алса;
- ❖ Окуучу чыгарманы, анын авторун атап берсе.

“3” деген баа төмөнкү учурларда коюлат

- ❖ Эгер окуучу материалын толугу менен ачып бере албаса(мазмунун ырааттуу түрдө эмес, бөлүк-бөлүк болуп берилсе), эгнр берилген сүроо жана билимдер боюнча жалпы түшүнүгүн көрсөтсө;
- ❖ Музыкалык терминдерди аныктоодо жана аларды пайдаланууда каталарга жол берсе,
- ❖ Каталарын мугалимдин жоопко түрткү берүүчү сүроолорунан кийин гана оңдосо;
- ❖ Берилген тема боюнча милдеттүү тапшырмаларды аткарганы менен практикалык иштерди аткарууда же жаңы кырдаалдарда теорияны пайдалана албаса;

“2” деген баа төмөнкү учурларда коюлат:

- ❖ Эгнр кетирилген каталар окуучу берилген тема боюнча талап кылынган билимдерге, билгичтиктерге ээ болгонун көрсөтсө;
- ❖ Окуу материалынын негизги мазмунун ачып бере албаса:
- ❖ Окуу материалынын негизги же маанилүү блүгүн түшүнбөгөнү же билбегени, терминдерди түшүндүрүп бере албаганы байкалса

Хор менен жекече ырдоого коюлуучу баалоо критерийлери

“5” деген баа төмөнкү учурда коюлат:

- ❖ Эгер окуучу ырдоо учурунда чыгармада берилген образ, мүнөздү түзүүгө аракет кылса-чыгарманын мүнөзүнө ылайык келгидей көркөм,эмоционалдуу аткарса;
- ❖ Окуучу чыгарманы өздүк интерпретациясы менен аткарса;
- ❖ Окуучу хор менен аткарууда биргелешкен аткарууга колдоо көрсөтсө;
- ❖ Динамикалык боекчолор, темп, ыргак сакталса,
- ❖ Окуучу аткарылып жаткан чыгарманын авторлорун атап, ырдын сөзүн жатка билсе;
- ❖ Окуучу тексттин мазмунун түшүндүрүп бере алса жана чыгарманын жаралуу тарыхын билсе;

“4” деген баа төмөнкү учурда коюлат:

- ❖ Окуучу чыгарманы аткаруу учурунда олуттуу эмес каталарга жол берсе, мисалы, дикциянын, артикуляциянын жаңылыштыктары, темптен, динамикадан көрсөтүлгөндөн бир аз чектөөлөр, тексттеги олуттуу эмес ж.б. каталар кетирилсе
- ❖ Окуучу аткарылган чыгарманын авторун атап берсе;

- ❖ Динамикалык боекчолор, темп, ыргак сакталса;
- ❖ Окуучу тексттин мазмунун, чыгарманын жаралуу тарыхын түшүндүрүүдө так эместиктерге жол берсе;

“3” деген баа төмөнкү үчүрдө коюлат

- ❖ Эгер ырды аткарууда олуттуу каталарга жол берилсе-берилген темптен четтөө музыкалык көркөм туюндуруу каражаттарын, динамикалык боекчолорду колдоого албаса ж.б.
- ❖ Тексттин маанисин түшүндүрүп бере албаса
- ❖ Ырдын сөзүн толук билбесе же олуттуу каталарды кетирсе
- ❖ Ырды жеткиликтүү ырдай албаса ;

“2” деген баа төмөнкү үчүрдө коюлат

- ❖ Эгер кетирилген каталар окуучунун чыгарма боюнча талап кылынган билимдерге ээ болбогонун көрсөтсө.
- ❖ Берилген суроо-тапшырмаларды аткара албаса

Эгерде “5” деген баага коюлган талап аткарылса, бирок окуучу анчалык маанилүү болбогон ката же кемчилдик кетирсе, анда “4” баасы коюлат.

Эгерде ишти аткарууда, түүра жыйынтыкты алууда, түүра жыйынтык алууга мүмкүндүк болгондой иштин бөлүгү аткарылса, бирок тажрыйбаларды жана өлчөөлөрдү жүргүзүүдө ката кетирсе анда окуучуга 3 деген баа коюлат. Эгерде тажрыйбаларда өлчөөлөрдү, эсептөөлөрдү, байкоолорду түүра эмес жүргүзгөндүктөн аткарылган иштин натыйжасы түүра жыйынтык алууга мүмкүндүк бербесе, анда “2” баасы коюлат.

Эгерде окуучу ишти таптакыр аткарбаса, анда “1” баасы коюлат.

Эгерде окуучу эмгектин коопсуздук талаптарын сактабаса, анда бардык үчүрларда баа төмөндөтүлүп коюлат.

Физиканы окутуунун биринчи этабында текшерүү иштерин уюштурууга мисалдар.

Ар бир текшерүү иши үч бөлүктөн түрүп, ар бири өзүнчө баалар менен бааланат. Биринчи бөлүгү-“теория”, экинчиси-“суроолор”, үчүнчүсү-“маселелер”.

“Теория” бөлүгүндө окуучуларга аныктама берүү, формулаларды жазуу, түшүнүктөрдү түшүндүрүү сыяктуу өтө маанилүү теориялык тапшырмалар берилет.

“Суроолорго” жооп берүү учурунда окуучулар теориялык алган билимдерин, жаратылышта болуп жаткан ар кандай кубулуштарды жана процесстерди түшүндүрүүдө өздөрүнүн жөндөмдүүлүктөрүн ошондой эле билимдерин конкреттүү жагдайларда колдоно билүүлөрүн көрсөтүүлөрү керек.

Текшерүү ишинин 3-бөлүгү ар бир окуучу чыгара алгандай белгилүү

Сандагы маселелерди камтыйт. Окуучулар бири—бири менен пикир алмашуу, мугалимдерден атайын консультация алуу, өз алдынча -байкоо жүргүзүү, өлчөөчү приборлордун көрсөткөндөрүн жазып алуу, чоңдуктардын көз карандылыгынын таблицаларын түзүү жазып алуу, чоңдуктардын көз карандылыгынын таблицаларын түзүү жана графиктерин жүргүзүү;

-Ченөөлөрдө кетирилген каталарды эсептөө жана баалоо (жогорку класстар үчүн);

-Кыскача отчет түзүү жана аткарылган иштер боюнча жыйынтык чыгаруу

Окуучулардын физикалык терминдерди туура айтуусуна, жазуусуна жана колдоно билүүсүнө көңүл бөлүп, аларды материалды түшүндүрүүгө байланыштыра билүүгө үйрөтүү керек.

Окуучулардын оозеки жоопторун жана текшерүү иштерин баалоо

Эгерде окуучу:

- Каралып жаткан кубулуштар менен закон ченемдүүлүктөрдүн, закондор менен теориялардын физикалык маанисин туура түшүндүрсө, негизги түшүнүктөргө, закондорго, теорияларга так аныктама берсе жана туура талкууласса, ошондой эле физикалык чоңдуктарды, алардын бирдиктерин жана өлчөө ыкмаларын туура аныктай алса;
- Жоопко карата чиймени, схеманы жана графикти туура чийсе;
- Жооптуу өзүнүн планы боюнча түзсө, өздөрү мисал келтирип аңгеме жүргүзсө, практикалык тапшырмаларды аткаруу учурунда жаңы ситуацияларга колдоно билсе;
- Физика курсу боюнча мурда окуган жана окулуп жаткан материалдарды ошондой эле башка бири бирине байланыштуу предметтерди окуп үйрөнгөн кээ бир материалдардын ортосундагы байланышты түзө билсе анда "5" деген баа коюлат.
- Эгерде окуучулардын жообу "5" деген баанын жообундагы негизги талаптарын канааттандырса, биро анда айтып берүүсүнүн өздүк планынын, өздөрүнүн материалдары менен жаңы абалда билимдерин колдоно алса мурда окуп үйрөнүлгөн материалдар менен башка даяр

предметтерди окуп үйрөнүүдөгү өздөштүрүлгөн материалдарды байланыштырып айта албаса, "4" деген баа коюлат.

Эгерде жооптун көп бөлүгү "4" баасынын жообуна коюлган талаптарды канааттандырса, бирок программалык материалды андан ары өздөштүрүүдө тоскоолдук кылбай турган айрым так эместиктер байкалса; окуучу алган билимин даяр формулаларды колдонуу менен жөнөкөй маселелерди

чыгарууда колдоно билсе, бирок маселелерди чыгарууда, формулаларды өзгөртүү талап кылган учурда кыйналышса, анда "3" деген баа коюлат.

Эгерде окуучу берилген суроолордун бирине да жооп бере албаса, анда "1" баасы коюлат. Ошондой эле жазуу жүзүндөгү текшерүү иштеринде да окуучуну ништин канча бөлүгүн аткаргандыгы эске алынат. Лабораториялык иштерди аткаргандыгын баалоо

Эгерде окуучу:

- Тажрыйбаларды жана өлчөөлөрдү зарыл өлчөөлөрдү жүргүзгөндө зарыл болгон ырааттуулукту сактоо менен ишти толук көлөмдө аткарса;
- Керектүү жабдууларды өз алдынча жана рационалдуу монтаждаса, бардык тажрыйбалар туура натыйжаларды жана жыйынтыктарды бергендей шарттарда жана режимдерде жүргүзсө; эмгектин коопсуздук талабын сактаса;
- Отчетунда жазуулар, таблицалар, сүрөттөр, чиймелер, графиктер, эсептөөлөр туура жана тыкандык менен аткарылса;
- Кетирилген каталарды анализдөөнү туура аткарса (IX-XI-класстар үчүн), анда "5" деген баа коюлат.